

De Økonomiske Råd

Formandskabet

PRESSEMEDDELELSE FRA FORMANDSKABET FOR DE ØKONOMISKE RÅD KLAUSULERET TIL DEN 8. OKTOBER 2019 KLOKKEN 12.00

Efterårets *vismandsrapport* (De Økonomiske Råds formandskabs diskussionsoplæg til mødet i Det Økonomiske Råd) indeholder fire kapitler:

- Konjunkturvurdering og offentlige finanser
- Finanspolitisk holdbarhed
- Budgetloven og finanspolitiske rammer
- Omkostninger ved konjunkturudsving

Global uro svækker vækstudsigterne

Vækstudsigterne for den internationale økonomi er svækket i lyset af den betydelige usikkerhed, der præger verdensøkonomien. Usikkerheden har især ramt industrien, men også mere generelt påvirket erhvervslivets vurdering af den økonomiske situation og forventninger til fremtiden.

De svækkede konjunkturodsigter påvirker også Danmark, men svækkelsen er endnu ikke slået tydeligt igennem i de opgjorte væksttal. Dansk eksport er i den forløbne del af året steget med nogenlunde uændret hastighed, og det private forbrug har heller ikke vist synlige tegn på opbremsning. Den danske vækst ser derfor ud til også i 2019 at blive relativt høj, mens væksten ventes at blive lavere i 2020. Konkret ventes væksten i 2019 at blive 2 pct. og falde til 1¼ pct. i 2020.

Det afdæmpede vækstbillede bidrager til, at beskæftigelsen på kort sigt forventes at vokse lidt langsommere end tidligere forventet, og presset på arbejdsmarkedet forventes derfor at mindskes.

Overvismand, Michael Svarer udtaler:

“Vækstudsigter i den internationale økonomi er svækket, og det vil også dæmpe væksten i Danmark.”

“Den lavere vækst i udlandet virker lidt på samme måde som en stramning af finanspolitikken. Som tingene ser ud nu, er der ikke behov for at ændre den finanspolitiske kurs, men hvis den internationale afmatning bliver kraftigere end ventet, kan det blive aktuelt at lempe finanspolitikken.”

De offentlige finanser er grundlæggende sunde

Der er udsigt til et overskud på de offentlige finanser både i 2019 og 2020, og frem imod 2025 er saldoen tæt på balance. Med udgangspunkt i en lang fremskrivning af de offentlige finanser vurderes det, at saldoen ved uændret politik vil forblive nær balance i en længere årrække. På meget lang sigt, hvilket konkret vil sige fra omkring 2040, er der udsigt til voksende overskud på de offentlige finanser. Hele forløbet kan omregnes til en indikator for den finanspolitiske holdbarhed (den såkaldte HBI), som baseret på det forudsatte forløb udgør 1,8 pct. af BNP. Finanspolitikken er dermed klart holdbar.

Beregningen af den finanspolitiske holdbarhedsindikator er mere positiv end den seneste vurdering fra foråret 2018, hvor HBI blev beregnet til 0,9 pct. af BNP. Der er flere årsager til den mere positive

vurdering. En af disse er, at opdaterede beregninger viser, at den såkaldte sunde aldring er kraftigere. Herudover har nye data og skøn påvirket vurderingen i positiv retning. Dette illustrerer, at få års ændringer i datagrundlaget og skøn kan få stor betydning for saldogprofil og HBI.

Overvismand, Michael Svarer udtaler:

“De offentlige finanser i Danmark er grundlæggende sunde. Der er udsigt til, at vi når målet om balance i 2025 – og forståelsespapirets mål om balance i 2030 forekommer også inden for rækkevidde.”

“Den positive finanspolitiske holdbarhed skyldes primært overskud, der forventes efter 2040, og giver således ikke anledning til at ændre finanspolitikken her og nu.”

Den nuværende budgetlov har understøttet de offentlige finanser, men justeringer er relevante

Budgetloven understøtter de finanspolitiske målsætninger om holdbare offentlige finanser og balance i 2025 og 2030. Det skyldes ikke mindst, at systemet med udgiftslofter og sanktioner understøtter, at målsætningerne for det offentlige forbrug overholdes. Der kan dog være behov for at overveje forskellige justeringer, når budgetloven skal revideres i dette folketingsår.

Underskudsgrænsen i budgetloven på ½ pct. af BNP er strammere end minimumskravet ifølge EU's finanspagt. Minimumskravet til Danmark er ifølge finanspagten en underskudsgrænse på 1 pct. af BNP. En lavere grænse vil give større mulighed for at føre stabiliseringspolitik uden at komme i karambolage med grænsen. Samtidig mindskes risikoen for, at der bliver behov for stramninger, eksempelvis i perioder, hvor små årgange afløser større på arbejdsmarkedet. Omvendt risikerer en lavere grænse at mindske den finanspolitiske disciplin. Der er således både argumenter for og imod at sænke underskudsgrænsen.

EU's regler giver mulighed for i visse tilfælde at overskride underskudsgrænsen. Det gør budgetloven også, men mulighederne er mere begrænsede. Underskudsgrænsen skal ifølge gældende praksis overholdes eksakt ved fremlæggelsen af finanslovsforslaget, hvor finanspagten tillader små og midlertidige overskridelser på op til ¼ pct. i gennemsnit over to år. Disse mere fleksible regler skal blandt andet ses i sammenhæng med usikkerheden om beregningen af den strukturelle saldo.

Overvismand, Michael Svarer udtaler:

“Budgetloven og det samlede finanspolitiske rammeværk virker overordnet set efter hensigten, som er at understøtte styringen af de offentlige udgifter og nå de mellemfristede saldomålsætninger.”

“Helt overordnet fungerer systemet godt, men det kan forbedres på flere punkter. Det vil eksempelvis være en god ide at tilpasse de danske regler, så der bliver mulighed for små og midlertidige overskridelser af underskudsgrænsen. Det er en fleksibilitet, der allerede findes i EU's finanspagt.”

Velfærdssystemet afbøder omkostningerne ved konjunkturudsving

Økonomien rammes løbende af stød, der får beskæftigelse indkomst, inflation og andre makroøkonomiske størrelser til at svinge. Udsvingene er forbundet med samfundsøkonomiske omkostninger, fordi den enkelte ikke fuldt ud kan forsikre sig mod udsving i det private forbrug og tab af indkomst i forbindelse med ledighed.

Konjunkturfølsomheden er størst for mænd, kortuddannede, for personer op til 30-årsalderen og for personer i aldersgruppen 55-60 år. Desuden påvirkes beskæftigelsesgraden blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere mere af ændrede konjunkturer end blandt personer af dansk herkomst. Konjunkturudsving påvirker personer, der bor i by- og yderområder, omtrent lige kraftigt.

Hvis begivenheder, så som midlertidig sygdom, har varige effekter på den enkeltes indkomstforhold, viser udenlandske studier, at omkostningerne ved konjunkturbevægelser forstærkes markant. I Storbritannien og USA sådanne begivenheder varige effekter. I Danmark er dette imidlertid i mindre grad tilfældet. Det afspejler med stor sikkerhed, at det danske skatte- og indkomstoverførselssystem i højere grad fungerer som et forsikringssystem, hvilket alt andet lige reducerer behovet for aktivt at føre en stabiliserende finanspolitik.

Overvismand, Michael Svarer udtaler:

“Konjunkturudsvingene i dansk økonomi påvirker primært de unge op til 30-årsalderen, de 55-60-årige, de kortest uddannede og indvandrere med ikke-vestlig baggrund og deres børn.”

“Omkostningerne ved konjunkturudsving er størst for dem, der i forvejen er ramt af individuelle forhold, som har reduceret deres indkomspotentiale. Det danske velfærdssystem fungerer i høj grad som en forsikring, hvilket mindsker behovet for aktiv finanspolitik.”

Vismandsrapporten, *Dansk Økonomi, efterår 2019*, er udarbejdet forud for mødet i Det Økonomiske Råd, den 8. oktober. Vurderinger og anbefalinger i rapporten og i denne pressemeddelelse er alene formandskabets.

De Økonomiske Råds formandskab består af: Michael Svarer, Carl-Johan Dalgaard, Lars Gårn Hansen samt Torben Tranæs.

Rapporten og denne pressemeddelelse er klausuleret til tirsdag den 8. oktober kl. 12.00. Rapporten præsenteres på et pressemøde:

**Pressemøde i den Sorte Diamant
Tirsdag den 8. oktober kl. 12.30**

Yderligere oplysninger:

John Smidt, Direktør for De Økonomiske Råds sekretariat
Telefon: +45 6185 2041, Mail: jsm@dors.dk

Hjemmeside: www.dors.dk Twitter: [@DORSekretariat](https://twitter.com/DORSekretariat)